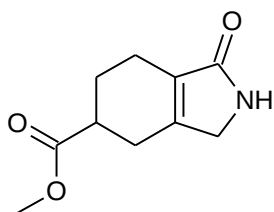

ВТОР КОЛОКВИУМ ПО ОРГАНСКА ХЕМИЈА

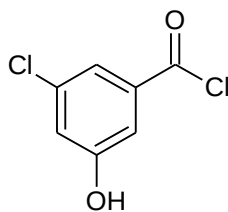
датум: _____

Име и Презиме	Бр. на индекс	Потпис	Поени

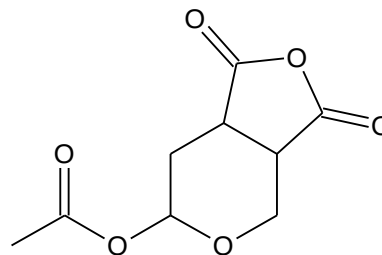
1. Идентификувај ги функционалните групи во следните молекули (заокружи ја функционалната група и веднаш до неа именувај ја!):

a)

b)

c)

2. Нацртај по една хемиска структура што одговара на описот:

a) Ароматичен кетон,
 $C_9H_{10}O$

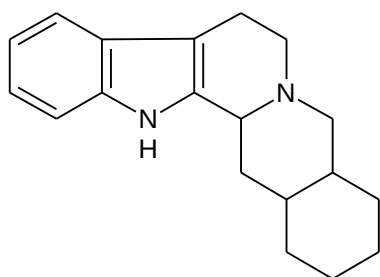
b) Ацил хлорид,
 C_6H_9ClO

c) Амид, $C_7H_{11}NO$

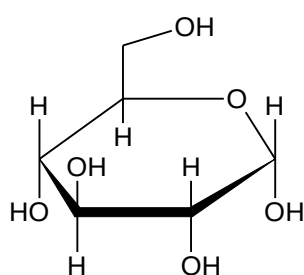
3. Изврши класификација на следниве алкохоли и амини како примарни, секундарни и терцијарни:

a)	b)	c)
d)	e)	f)

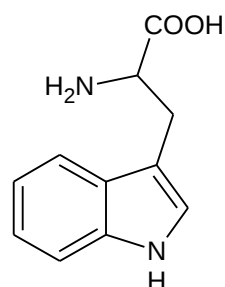
4. Одбележи ги со ѕвездичка хиралните центри на следните молекули:

јохимбин

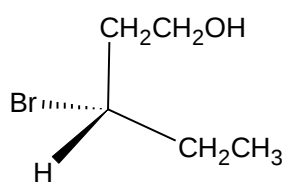

α -D-глюкопираноза

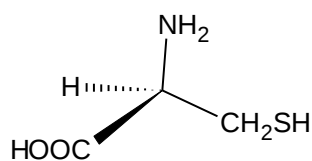

L-триптофан

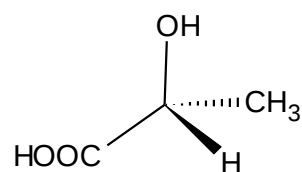
5. Означи ги како R или S конфигурациите на хиралните центри на следниве молекули (дозволена е помош од конструиран модел, задолжително одбележи го приоритетот!):

a)

b)

c)

6. Нацртај ги структурите на седумте алдехиди и кетони со молекулска формула $C_5H_{10}O$. Именувај ги и определи кои од нив имаат хирални центри!

7. Со кој од наведените реагенси бутанолот најдобро ќе се оксидира до бутанска киселина? Напиши ја равенката на реакцијата!

- a) H_3PO_4
- b) PCC во CH_2Cl_2
- c) Jones-ов реагенс (CrO_3)
- d) OsO_4

Равенка: _____

8. Со кој од наведените реагенси етил пентаноат ќе се редуцира до пентанал? Напиши ја равенката на реакцијата!

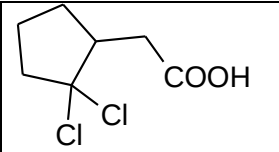
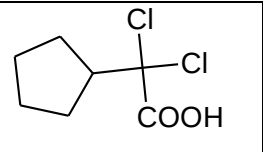
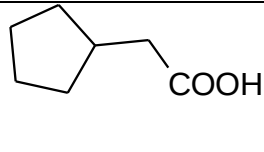
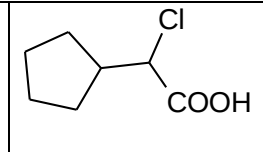
- a) H_3PO_4
- b) THF
- c) $LiAlH_4$
- d) DIBAL

Равенка: _____

9. Кои реагенси се употребуваат при следниве реакции:
- Оксидација на алкохоли до алдехиди _____
  - Конверзија на алкохоли во алкил хлориди _____
  - Редукција на амиди до амини _____
  - Дехидратација на алкохоли во базна средина _____
  - Хидратација на алкени спротивно од Марковников _____

10. Подреди ги соединенијата во секоја група според растење на киселоста (од најслаба до најсилна) и објасни:

- Трихлорооцетна киселина, моноклорооцетна киселина, оцетна киселина, дихлорооцетна киселина
- Флуорооцетна киселина, хлорооцетна киселина, јодооцетна киселина, бромоецетна киселина
- Оцетна киселина, мравска киселина, пентанска киселина, бутанска киселина
-

A	B	C	D

- _____
- _____
- _____
- _____

11. Која супстанца во секој од следниве парови е пореактивна како нуклеофил? Образложи го одговорот!

a) BH_3 и NH_3

b) Cl^- и I^-

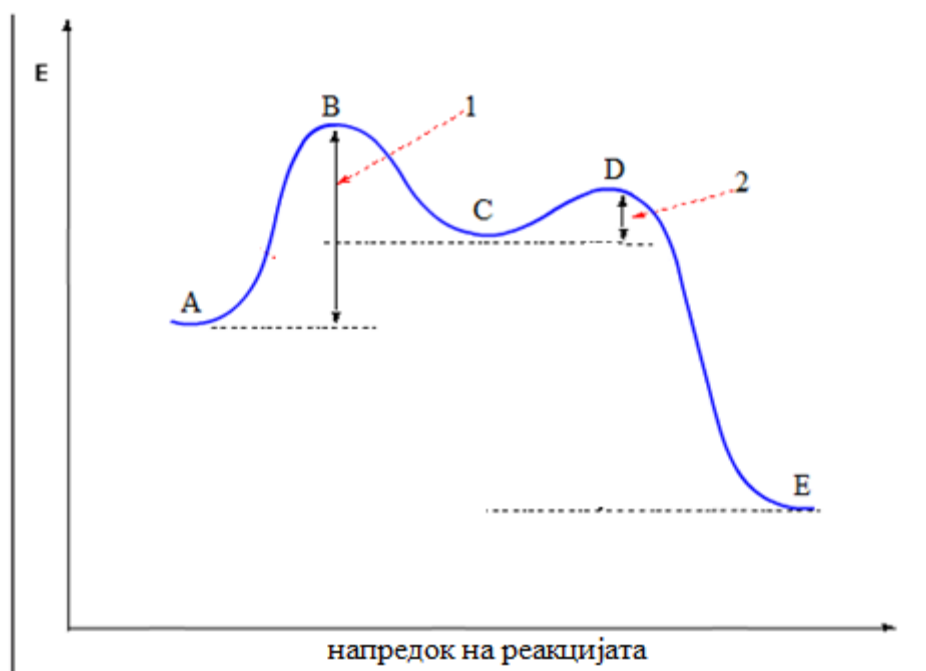
c) H_2O и OH^-

- _____
- _____
- _____

12. На сликата подолу е прикажан реакционен енергетски дијаграм на реакцијата меѓу tert-бутанол и HBr .

- Во колку чекори се одвива реакцијата? _____
- Каков предзнак има ΔH на реакцијата? Одбележи го тоа на дијаграмот!
- За каков вид на реакција станува збор: a) ендотермна   b) екзотермна
- Пополни ги означените места A-E и 1-2, со општи поими карактеристични за енергетските дијаграми!
- Според кој механизам се одвива реакцијата? _____

f) Напиши ги хемиските равенки за сите релевантни реакции:

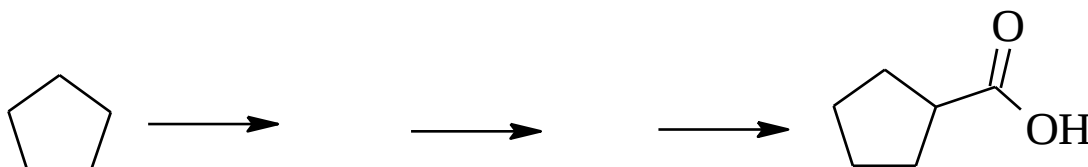

13. Напиши ги равенките на хемиските реакции на валеријанска (пентанска) киселина со:

- a) LiAlH_4 _____
- b) SOCl_2 _____
- c) $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ _____
- d) PCl_3 , потоа $(\text{C}_2\text{H}_5)_2\text{NH}$ _____

14. Напиши ги сите чекори на реакцијата во која од 1-бромохексан се добива хексан?
Како се именува органо-металниот интермедијар?

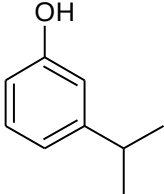
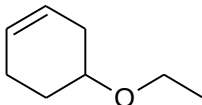
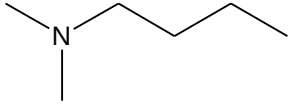
15. На стрелката напиши ги потребните реагенси за секој од чекорите на добивање на карбоксилна киселина, а во празниот простор меѓу стрелките меѓупродуктите:

16. Нацртај ги структурните формули за следниве соединенија:

a) <i>N</i> -етил- <i>N</i> -метилпентанамид	b) Етил 3-метилциклохекс-2-ен карбоксилат	c) 2-етилбут-2-ен-1-ол
d) <i>m</i> -бромофенол	e) метил <i>tert</i> -бутил етер	f) триметиламин
g) Трифенилоцетна киселина	h) 2,4-диметил-циклохексанамина	i) Циклобут-2-ен-карбонитрил
j) 2-нафтаден-карбалдехид	k) 4-етил-2-пропилоктандиска киселина	l) <i>cis</i> -2-метилциклопентан-карбонил хлорид
m) <i>cis</i> -1-бромо-2-етилциклохексан	n) Октан-2,6-дион	o) 3-нитробензалдехид

17. Именувај ги според правилата на IUPAC следниве соединенија:

a)	b)	c)

d)	e)	f)
g)	h)	i)

18. Именувај ги реакциите и определи од кој тип се (супституција, адиција, елиминација, оксидација, редукција)! Дополни онаму каде што е потребно!

Реакција	Тип